

Allmänna försäkringsvillkor för fastighetsförsäkring

- FA 90:1 (Ersätter FA 90)

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet

Försäkringsbrevet utgör tillsammans med försäkringsvillkoren *försäkringsavtalet*.

För detta försäkringsavtal svarar det lokala försäkringsbolaget och Sockenbolagens Försäkringsaktiebolag tillsammans - det lokala bolagets ansvarsomfattning framgår av försäkringsbrevet.

När vi i villkoren skriver **vi, oss** eller **bolaget** avser vi sålunda i tillämpliga delar det lokala försäkringsbolaget respektive Sockenbolagens Försäkringsaktiebolag.

Med basbelopp avses här det belopp som fastställs enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

I både försäkringsbrev och villkor förekommer försäkringstekniska termer. I villkoret är de skrivna med *kursiv stil* och definitionerna återfinns i Kap 5 (Definitioner - Förklaringar).

Detta villkor ingår i en serie villkor för egendomsförsäkring. Samtliga dessa villkor är indelade och numrerade efter ett gemensamt system, vilket medför att numreringen nedan inte alltid är löpande.

Innehåll

1 Egendomsförsäkring	sid	3.6 Självrisk	16
1.1 Vem försäkringen gäller för	3	3.7 Försäkringens omfattning	16
1.2 När försäkringen gäller	3	3.12 Skaderegleringsbestämmelser	18
1.3 Var försäkringen gäller	3		
1.4 Försäkrat intresse	3	4 Gemensamma avtalsbestämmelser	
1.5 Försäkrad egendom och Försäkringsbelopp	3	4.1 Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen	19
1.6 Självrisk	4	4.2 Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden	19
1.7 Försäkrade skadehändelser	4	4.3 Premiebetalning	19
1.7.0 Allmänna undantag	4	4.4 Premieåterbetalning när försäkringsavtalet upphör i förtid	19
1.7.1 Brandförsäkring	4	4.5 Upplysningsplikt och riskökning	20
1.7.2 Vattenskadeförsäkring	6	4.6 Räddningsplikt	20
1.7.3 Inbrottsförsäkring	7	4.7 Återkrav	20
1.7.4 Rånförsäkring	7	4.8 Dubbelförsäkring	20
1.7.5 Glasförsäkring	7	4.9 Tvist om värdering	20
1.7.6 Övriga skadehändelser	8	4.10 Force majeure	20
1.7.7 Maskinförsäkring (Tilläggsavtal fordras)	8	4.11 Preskription	21
1.8 Räddnings- och Rójningskostnad samt Restvärdeskydd	9		
1.9 Säkerhetsföreskrifter	10	5 Definitioner - Förklaringar	
1.10 Skadevärderingsregler	11	5.1 Objekttyper	22
1.11 Ersättningsregler	12	5.2 Fullvärdes-, Helvärdes- och Förstariskförsäkring	22
1.12 Skaderegleringsbestämmelser	13	5.3 Underförsäkring och påföljd	23
		5.4 Återställande	23
2 Hyresförlustförsäkring		5.5 Värdering	23
2.1 Vem försäkringen gäller för	14	5.6 Övrigt	23
2.2 När försäkringen gäller	14		
2.6 Självrisk	14	6 Saneringsavtal - Bostadsohyra	24
2.7 Försäkrade skadehändelser	14		
2.8 Räddnings- och Extrakostnader	14	6B Husbocksförsäkring	25
2.9 Säkerhetsföreskrifter	14		
2.10 Skadevärderingsregler	14	7 Rättsskyddsförsäkring	26
2.11 Ersättningsregler	15		
		Om vi inte kommer överens	29
3 Ansvarsförsäkring			
3.1 Försäkrade personer och försäkrad verksamhet	16		
3.2 När försäkringen gäller	16		
3.5 Försäkringsbelopp	16		

1.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

1.1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

1.1.2 Annan än försäkringstagaren

Försäkringen gäller dessutom för både försäkringstagaren och ägaren, om försäkrad egendom

- tillhör arbetstagare

- köpts enligt avbetalningskontrakt
- disponeras enligt leasingkontrakt, hyrts eller lånats, dock endast under förutsättning att försäkringstagaren ansvarar för egendomen eller i avtal åtagit sig att försäkra egendomen och enbart i den mån ägaren inte har rätt till skadeersättning genom egen försäkring.

1.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden om försäkringen varit i kraft.

1.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

1.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller, med undantag enligt 1.3.2 och 1.3.3, för försäkrad egendom på förvaringsplats och inom försäkringsställe som angetts i försäkringsbrevet.

1.3.2 På annan plats

Försäkringen gäller för försäkrad egendom som förvaras på annan plats inom Norden än inom angivet

försäkringsställe.

Undantag

Försäkringen gäller inte för egendom

- under transport utanför försäkringsstället annat än enligt 1.7.6.2.

1.3.3 Rånförsäkring

Försäkringen gäller inom Norden.

1.4 FÖRSÄKRAT INTRESSE

Försäkringen avser endast sådan skada som består i att egendomens värde minskas eller går förlorat.

Beträffande hyresförlust, se 2 Hyresförlustförsäkring.

1.5 FÖRSÄKRAD EGENDOM OCH FÖRSÄKRINGSBELOPP

1.5.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som angetts med objekttyp eller på annat sätt i försäkringsbrevet. Objekttyper, se 5.1.

1.5.1.1 Tilläggsavtal fordas

Utan särskilt tilläggsavtal omfattar försäkringen inte följande egendom

- värmekulvert
- ledning utanför byggnad
- produktiv skog och skogsmark.

1.5.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen för byggnader är antingen *fullvärdes*, *helvärdes* eller *förstariskförsäkring*. Vad som gäller framgår av försäkringsbrevet.

Försäkringen för övrig egendom är *förstariskförsäkring* om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet. Vid *fullvärdesförsäkring* anges endast "fullvärde".

1.5.2.1 Fribelopp

Försäkringen omfattar - även om särskilda försäkringsbelopp härför inte utsatts i försäkringsbrevet - följande egendom intill högst nedan angivna belopp

- *trädgård och tomt* - 2 basbelopp
- *fastighetsinventarier* - 5 basbelopp
- *ritningar, arkivalier och datamedia* - 2 basbelopp
- *pengar och värdehandlingar*
  - förvarade i låst värdeskåp enligt Sv Standard 3150 på angivet försäkringsställe - 1 basbelopp
  - förvarade på annat sätt på angivet försäkringsställe - 20% av basbeloppet
  - vid rån - 2 basbelopp
- *arbetstagares egendom per arbetstagare* - 20 % av basbeloppet eller belopp enligt kollektivavtal.

1.5.3 Investering och prisändring

Det vid försäkringsårets början gällande fullvärdesbeloppet (kalkylbelopp enligt tillämplig värderingsmetod) resp i försäkringsbrevet angivet försäkringsbelopp för *byggnad* anses därefter vid varje tidpunkt höjt med det belopp, varmed den försäkrade egendomens värde ökat genom dels investering (ny-, till- eller ombyggnad), dels prisändring från försäkringsårets början.

Sådan värdestegring begränsas dock för varje försäkringsställe under försäkringsåret enligt 1.5.3.1 nedan.

1.5.3.1 Byggnader

För *byggnad* gäller att vid

- *fullvärdesförsäkring* är värdestegringen genom investering begränsad till 20 % av det för försäkringsstället vid försäkringsårets början gällande sammanlagda fullvärdesbeloppet (kalkylbelopp enligt tillämplig värderingsmetod)
- *helvärdesförsäkring* är sammanlagda värdestegringen genom investering och prisändring begränsad till 30 % av senast för försäkringsstället uppgi-

vet försäkringsbelopp

- *förstarisikförsäkring* begränsas värdestegringsskyddet att gälla endast för prisändring och gäller intill 20 % av senast uppgivet försäkringsbelopp.

1.5.5 Indexändring av försäkringsbelopp

Indexändring av fullvärdesbeloppet (kalkylbelopp enligt tillämplig värderingsmetod) resp i försäkringsbrevet angivet försäkringsbelopp för *byggnad* vid förnyat försäkringsår sker automatiskt i takt med Statistiska centralbyråns faktorprisindex för flerfamiljshus av sten.

Ändring av premien för förnyat avtal på grund av indexändring sker vid försäkringens förfallodag.

1.5.6 Uppgiftsskyldighet

Försäkringstagaren skall underrätta bolaget om väsentlig värdestegring genom investering (ny-, till- eller ombyggnad) har förekommit under försäkringsåret (se även bestämmelserna om sådan anmälan försummas i 1.11.4). Dock gäller investeringsskyddet enligt 1.5.3 ovan under försäkringsåret.

1.6 SJÄLVRISK

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.8 (Räddnings- och Röjningskostnad samt Restvärdeskydd), ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Självriskan är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet. Självriskan är dock alltid lägst den som

anges under 1.7.1-1.7.7 nedan.

De självrisker som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet. Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

1.7 FÖRSÄKRADE SKADEHÄNDELSE

Försäkringen omfattar skadehändelserna enligt 1.7.1-1.7.6. Maskinförsäkring för *byggnad* enligt 1.7.7 ingår endast om detta angetts i försäkringsbrevet.

1.7.0 Allmänna undantag

Grov vårdslöshet och uppsåt

Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp.

Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

Strömavbrott

Försäkringen omfattar inte egendomsskada till följd av störning eller avbrott i strömleverans till försäkringsstället utöver vad som framgår av 1.7.1.4 (Åskslag, elfenomen eller strömavbrott) och 1.7.7 (Maskinförsäkring) nedan.

Datamedia

Försäkringen omfattar inte sådan merkostnad vid förlust av information (data) på *datamedia* och därav föranledd hyresförlust, som inte hade uppstått om säkerhetskopior funnits enligt 1.9.3 (Säkerhetsföreskrifter för *datamedia*).

Leverantörsgaranti

Försäkringen omfattar inte skada

- som entreprenör, leverantör eller annan enligt åtagande i avtal är skyldig att ersätta
- på försäkrad egendom som köpts utan sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade om skadan skulle ha omfattats av sådan gängse garanti
- då den försäkrade är tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen om skadan skulle ha omfattats av sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade.

Undantaget tillämpas inte i den mån den ansvarige inte kan fullgöra sitt åtagande och den försäkrade kan styrka detta.

1.7.1 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelserna en-

ligt 1.7.1.1-1.7.1.9.

1.7.1.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand varmed här avses eld som kommit lös.

Undantag

Försäkringen gäller inte för brandskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4, om branden uppstått i själva utrustningen.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet (enligt 1.6), dock lägst ett halvt och högst 2 basbelopp, vid skada som

- uppkommit där svetsnings-, skärnings-, slipnings- eller lödningsarbete skett. Visar försäkringstagaren att skadan uppkommit utan samband med sådant arbete tillämpas inte denna bestämmelse.
- orsakats av byggtork eller flyttbar uppvärmningsanordning
- orsakats av motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap eller terrängmotorfordon) som uppställts i fabrikslokal, lagerlokal eller upplag
- uppkommit till följd av tobaksrökning på annan plats än i bostad, kontor, matsal, samlingslokal, toalett eller annat utrymme där bolaget eller kommunens brandchef tillåtit rökning.

1.7.1.2 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad för uppvärmning av lokal eller bostad om utströmningen varit plötslig och oförutsedd och uppstått i samband med eldning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork.

1.7.1.3 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed här avses ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

För alla slag av behållare, t ex ångpanna, cylinder eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt koka-re, skall därvid genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas för att explosion skall anses föreligga.

Som explosion anses inte bristning som orsakats av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommit genom inre materialspänningar, t ex gjutspänningar, och inte heller skada genom undertryck (implosion).

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion i röret, om rörets yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar

- explosionsskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4, om skadan uppstått i själva utrustningen.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet (enligt 1.6), dock lägst ett halvt och högst 2 basbelopp, vid skada som

- uppkommit där svetsnings-, skärnings-, slipnings- eller lödningsarbete skett. Visar försäkringstagaren att skadan uppkommit utan samband med sådant arbete tillämpas inte denna bestämmelse.
- orsakats av byggtork eller flyttbar uppvärmningsanordning
- orsakats av motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap eller terrängmotorfordon) som uppställts i fabrikslokal, lagerlokal eller upplag
- uppkommit till följd av tobaksrökning på annan plats än i bostad, kontor, matsal, samlingslokal, toalett eller annat utrymme där bolaget eller kommunens brandchef tillåtit rökning.

1.7.1.4 Åskslag, elfenomen eller strömavbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- åskslag
- plötsligt och oförutsedd elfenomen (t ex kortslutning, överslag eller överspänning)
- strömavbrott eller strömstörning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- nedan angivna föremål även om brand eller explosion uppstått i föremålet.

Undantaget gäller även om åskslaget, elfenomenet, strömavbrottet eller strömstörningen direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål. De föremål som undantaget gäller för är

- dator med primärminne över 1 megabyte (Mb) med därtill hörande utrustning samt följande föremål då spänningen in eller ut överstiger 400 volt
- brytare, fränskiljare, statisk eller roterande omformare eller omvandlare, elmotor, elgenerator, transformator och induktiv reaktor, induktionsregulator samt kondensator för krafttekniskt ändamål.

1.7.1.5 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildats vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

1.7.1.6 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från sådant träffar egendom.

1.7.1.7 Motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada genom påkörning på försäkrad egendom med motordrivet fordon i de fall trafikskadeersättning enligt § 11 i trafikskadelagen (TSL) inte lämnas eller TSL inte gäller.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet
- egendom under hantering eller transport med fordonet
- *trädgård och tomt.*

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet (enligt 1.6), dock lägst 2 basbelopp.

1.7.1.8 Storm eller hagel

Försäkringen gäller för skada genom storm, varmed här avses vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund, eller hagel om försäkrat hus eller på huset fast anbringad egendom som hör till byggnad enligt jordabalken eller försäkrad egendom i hus, har skadats

- av vindkraften
- av föremål som vinden blåst omkull eller för med sig och därvid gått sönder
- av hagel och gått sönder
- i direkt samband med och som en oundviklig följd av ersättningsbar skada enligt ovan, t ex av nederbörd eller kyla.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom smältande hagel
- genom översvämning, sjöhävning eller isskruvning
- på revetering, puts eller skorstensbeklädning, om inte skadan orsakats av föremål som vinden blåst omkull eller fört med sig
- på glas större än 3 m² eller på skylt, då dessa är monterade på plats
- på hus inom nöjesfält eller tillfälligt hus inom utställningsområde eller egendom i sådant hus
- på båthus, badhytt, kallbadhus, växthus, plasthall eller tält
- på hus, om skadans uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter
- på egendom i växthus, plasthall eller tält.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet (enligt 1.6), dock lägst ett halvt och högst 5 basbelopp vid skada på

- egendom som är fast anbringad på hus
- hus som inte omsluts av hela och täta väggar och tak.

1.7.1.9 Ras, jordskalv, vulkanutbrott eller dammgennombrott

Försäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock och stenar plötsligt och oförutsett kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv eller vulkanutbrott inom Norden. Med jordskalv avses skalv med en styrka av minst 4 enligt den regionala Richterskalan

- genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid kraftverk, vattenverk kvarn- eller branddamm och liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på *trädgård och tomt*
- och inte heller för skada som orsakats av
- sättning i mark eller grund
- sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvdrift
- vatten- eller vågerosion.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrottsförsäkring och Hyresförlustförsäkring samt
- röjningskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 150 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare i bolaget. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet (enligt 1.6), dock lägst ett halvt och högst 5 basbelopp.

1.7.2 Vattenskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten - dock inte vattenånga - från *installation* eller från akvarium
- vattenånga, olja eller annan vätska från *installation* för uppvärmning av bostäder eller andra lokaler
- vatten från inomhus beläget utrymme som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med isolering avsedd att förhindra utströmning
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning.

Lokalisering och friläggning

Vid skada som är ersättningsbar ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnaden för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på den *installation* varifrån utströmningen skett
- skada genom frysning, om inte skäligen åtgärder vidtagits för att förhindra sådan skada
- skada genom utströmning från invändigt stuprör som inte fyller de krav som ställs på avloppsledning enligt Svensk Byggnorm
- skada genom utströmning från dräneringssystem, rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör eller parkeringsdäck

- skada genom vatten som vid regn, snösmältning, högvatten eller dammgenombrott (se dock 1.7.1.9) trängt in i byggnad ur avloppsledning
- vätska, ånga eller kylmedel som strömmat ut
- skada genom röta, svamp, *korrosion* eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen som orsakat skadan skett under den tid försäkringen varit i kraft
- skada genom utströmning från *installation* som inte provats och godkänts i vedertagen ordning.

Särskild självrisk

Självrisk är ett halvt basbelopp utöver eljest gällande självrisk vid skada på *byggnad* genom läckage

- från skikt avsett att förhindra utströmning, t ex våtisolering eller kakelbeklädnad, med anslutningar och genomföringar
- från *installation* om det orsakats av normala åldersförändringar t ex *korrosion* eller förslitning, eller uppenbart eftersatt underhåll.

1.7.3 Inbrottsförsäkring

Inbrottsförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt 1.7.3.1 och 1.7.3.2.

1.7.3.1 Stöld och skadegörelse genom inbrott

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse i samband med

- inbrott då någon olovligen med våld brutit sig in i eller med dyrk* tagit sig in i lokal
- att någon tagit sig in i lokal eller *värdeskåp* med för låset avsedd nyckel eller kod om nyckeln eller koden åtkommit genom rån eller inbrott i annan lokal eller bostad

* Som dyrk räknas inte nyckel eller avbildning av nyckel.

Tilläggsavtal fordras

Utan tilläggsavtal gäller inte försäkringen för skada genom inbrott i plasthall, tält eller container.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- enligt 1.7.1.1 - 1.7.1.9 (Brandförsäkring)
- på glas större än 3 m² eller på skylt, då dessa är monterade på plats
- på egendom som enligt försäkringsavtalet förvaras i *värdeskåp* om värdeskåpet var olåst eller öppnats med nyckel eller kod som förvarats inom verksamhetens lokaler i samma byggnad som värdeskåpet.

Högsta ersättning vid låsändring

Om nyckel eller kod som förvarats hos försäkringsstagaren eller dennes ombud stulits i samband med inbrott i lokal eller i bostad eller förlorats genom rån och låsändringar på grund därav skäligen är påkallade i av försäkringsstagaren tillhörig byggnad eller disponerade lokaler ersätts kostnad härför. Ersättning lämnas med sammanlagt högst ett basbelopp för låsändringar i samtliga berörda lokaler och byggnader för vilka inbrottsförsäkringen gäller.

1.7.3.2 Skadegörelse utan samband med inbrott

Försäkringen gäller för skada genom uppsåtlig skadegörelse på hus eller i hus befintlig lös egendom som

är inbrottsförsäkrad.

Till huset räknas även därpå fast anbringad egendom som hör till byggnad enligt jordabalken.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- enligt 1.7.1.1 - 1.7.1.9 (Brandförsäkring)
- som består i stöld
- som är av sådan art att den inte påverkar husets användbarhet
- på glas eller skylt med tillhörande armatur och stativ då dessa är monterade på plats.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrottsförsäkring och Hyresförlustförsäkring samt
- röjningskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 300 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare i bolaget. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet (enligt 1.6), dock lägst ett halvt och högst 5 basbelopp.

1.7.4 Rånförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom rån, varmed här avses tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara.

Försäkringen gäller också för skada genom att lindrigare våld använts förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet, och att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan.

Beträffande nyckel eller kod som förlorats genom rån, se 1.7.3.1 (Högsta ersättning vid låsändring).

Undantag

Försäkringen gäller inte

- för skada på egendom som omhändertagits av annat företag (t ex transportföretag)
- då den som utsatts för rånet medverkat till eller främjat skadan
- för *pengar och värdehandlingar* om den som utsatts för rånet var under 18 år. Vid rån inom försäkringsstagarens lokaler gäller dock inte denna åldersgräns
- vid utpressning eller kidnappning.

1.7.5 Glasförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom bräckage eller annan plötslig och oförutsedd yttre påverkan på

- glas
- skylt med tillhörande armatur och stativ
- målning, bokstäver och ornament på glas samt blåstring, etsning och annan ytbehandling på glas tillhörande försäkrad byggnad.

Som glas räknas även plastmaterial såsom polykar-

bonat, akrylplast eller liknande som används i stället för glas.

Tilläggsavtal fordras

Utan tilläggsavtal gäller inte försäkringen för skada på

- glas större än 3 m²
- skyltar med tillhörande armatur och stativ till den del skadan sammanlagt överstiger 1 basbelopp.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- enligt 1.7.1.1 - 1.7.1.9 (Brandförsäkring) och inte heller för skada på glas, skyltar eller ytbehandling på glas
- i och på *byggnad* under uppförande, om- eller tillbyggnad
- som består i repor, inristning eller annan yttre påverkan, såvida inte skadan medför uppenbar olägenhet att behålla egendomen
- som inte är monterade på plats
- som består i eller uppkommer genom kondens
- i växthus
- genom sprängningsarbete.

1.7.6 Övriga skadehändelser

1.7.6.2 Transportförsäkring

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom som är under transport till och från försäkringsstället med försäkringstagarens egna fordon (även hyrda eller leasade) samt under lastning och lossning i samband med sådan transport. Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren inte kan erhålla ersättning genom annan gällande försäkring.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet (t ex åkeriverksamhet)
- transport till och från *arbetsområde* och inte heller för skada vid lastning och lossning i samband med sådan transport
- skada vid transport som inte har direkt samband med den försäkrade verksamheten
- skada vid transport eller lastning och lossning inom försäkringsstället, såvida detta inte är ett led i och står i direkt samband med transport till och från försäkringsstället
- stöld eller svinn.

Undantaget tillämpas vid stöld av försäkrad egendom under transport endast

- för *pengar och värdehandlingar* samt föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk
- för annan egendom om det med hänsyn till dess värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt inte vidtagits rimliga säkerhetsåtgärder. Ersättning för stöld, förövad vid uppehåll i transporten, lämnas endast vid kortare uppehåll (t ex lunchrast, uppehåll för i- och urlastning och dyl) och under förutsättning att fordonet inte lämnats olåst.

Högsta ersättning

Ersättning vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 1 basbelopp.

Särskild självrisk

Självriskan är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om högre självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

1.7.6.4 Oljeskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av olja¹ på

- egen egendom enligt 1.5 (Försäkrad egendom)
- tredje man tillhörig egendom och dennes förmögensförlust till följd härav, dock enbart vid utströmning av olja¹ från oljetank².

Innehåll i oljetank

Försäkringen gäller dessutom för plötslig och oförutsedd förlust, förstöring eller förorening av den olja¹ som rinner ut från eller finns i oljetank² och som inte omfattas av skadehändelserna enligt 1.7.1 (Brandförsäkring).

Anmärkningar:

¹ Med olja förstås här, utöver vad som enligt tekniskt språkbruk därmed avses, även brandfarlig vätska enligt Kungl Maj:ts förordning om brandfarliga varor.

² Oljetank som är avsedd för försäkrad byggnads uppvärmning och som är belägen inom fastigheten.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada i den mån annan är ersättningskyldig här för.
Undantaget tillämpas inte när denne icke kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta
- skada i den mån skadan
  - kan ersättas genom annan försäkring
  - ersätts enligt lagen angående ansvarighet för skada i följd av järnvägsdrift
  - ersätts enligt trafikskadelagen angående skada i följd av trafik med luftfartyg eller fordon då den försäkrade är ägare, brukare eller förare
- skada genom normalt och beräknligt spill
- skada som består i stöld.

Undantaget tillämpas inte om oljetankens påfyllnings- och tappanordningar samt andra öppningar är försedda med betryggande låsanordningar.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle inberäknat röjningskostnad enligt 1.8.2, är begränsad till högst 10 basbelopp.

1.7.7 Maskinförsäkring (Tilläggsavtal fordras)

Maskinförsäkring för *byggnad* ingår endast om detta särskilt har avtalats vilket i så fall anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på försäkrad egendom som inte omfattas av skadehändelserna enligt 1.7.1 - 1.7.6.

Försäkrad egendom

Maskinförsäkring för *byggnad* omfattar inom fastigheten befintlig egendom som är avsedd för byggnads-

dens och fastighetens bruk och består av

- system för vatten, värme, avlopp, ventilation, gas och elektricitet
- elbelysning och eluttag för motorvärmare (t ex stolpar och ledningar)
- hissanläggning, rulltrappa eller annan anordning för personbefordran
- maskinellt manövrerad fordonsport med manöverorgan
- tvätt-, kyl- och frysanläggning för gemensamt bruk i fastigheten.

Försäkringen omfattar även

- dator med tillhörande utrustning för fastighetsförvaltning
- ritningar, arkivalier och datamedia

Egendom som inte omfattas

Försäkringen omfattar inte

- sanitetsgods (såsom tvättstall, badkar, toalettstol och bidé) och spis, disk-, tvätt- eller annan hushållsmaskin i bostadslägenhet
- belysningsarmatur
- värmekulvert, brunn och simbassäng
- rökgång, fundament, murverk och inmurning eller infodring
- elpatron i värmepanna eller varmvattenberedare.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningskyldighet för

- egendomsskador i samband med demontering, montering, transport eller förflyttning och
- därav föranledda skador som omfattas av Avbrottsförsäkring och Hyresförlustförsäkring

är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 5 basbelopp. Denna begränsning gäller inte för skada i samband med egendomens underhåll på försäkringsstället.

1.7.7.1 Undantag för skada genom

Försäkringen gäller inte för skada genom

- sprängningsarbete
- smälta
- ras, skred, förskjutning och sättning i mark eller grundkonstruktion
- vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt ut ur avloppsledning, svämmat över eller på annat sätt kommit in i byggnaden
- hav, sjö eller vattendrag som svämmat över eller genom dammgenombrott (se dock 1.7.1.9)
- frysning om inte försäkrad vidtagit skäliga åtgärder för att förhindra sådan skada.

1.7.7.2 Undantag för skada på

Försäkringen gäller inte för skada på

- förbrukningsmateriel, t ex bränsle, drivmedel och smörjmedel, dukar, däck och slangar, filter, packningar och remmar.

Undantaget tillämpas inte om den försäkrade kan påvisa att skadan har uppkommit genom annan än i 1.7.7.1, 1.7.7.3 eller 1.7.7.4 angiven plötslig och oförutsedd yttre orsak och skadan skulle ha uppkommit även om egendomen ej varit i drift. Skadan värderas till högst egendomens *tekniska värde*.

1.7.7.3 Undantag för skada som består i

Försäkringen gäller inte för skada som består i

- stöld
- förlust av information på *datamedia* till följd av felhantering, felprogrammering eller liknande
- förslitning, utmattning, förbrukning, *kavitation*, *korrosion*, beläggning eller avsättning
- sönderfrysning av förbränningsmotor eller till densamma hörande kylsystem.

1.7.7.4 Undantag för skada av sådan art

Försäkringen gäller inte för skada av sådan art

- att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering.

1.8 RÄDDNINGS- OCH RÖJNINGSKOSTNAD SAMT RESTVÄRDESKYDD

1.8.1 Räddningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas ersättning för kostnad för sådan åtgärd som det åligger försäkrad att vidtaga enligt 4.6 (Räddningsplikt) för avvärjande eller begränsning av ersättningsbar skada om åtgärden med hänsyn till omständigheterna varit skälig. Ersättning lämnas även för egendomsskada genom att försäkrad egendom skadas, förkommer eller stjäls i samband med skälig räddningsåtgärd.

Undantag

Försäkringen ersätter inte kostnad

- för släckmedel
- i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller på grund av annan försäkring, garanti eller annat avtal.

Högsta ersättning

Vid *förstariskförsäkring* begränsas den sammanlag-

da ersättningen för räddningskostnad och skada till försäkringsbeloppet. Vid *helvärdesförsäkring* betalas räddningskostnad även om försäkringsbeloppet därigenom skulle överskridas.

1.8.2 Röjningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (röjning, sanering, borttransport samt destruktion).

Högsta ersättning

Bolagets åtagande att betala röjningskostnader är, om inte annat avtalats, vid varje skada begränsat enligt följande:

- Ersättning för röjningskostnader vid förorening av eller annan inverkan på luft, mark, vattentäkt, sjö eller annat vattenområde eller på grundvatten är begränsad till 10 basbelopp.
- Vid skada enligt 1.7.1.9 (Ras, jordskalv, vulkanutbrott eller dammgenombrott) och 1.7.3.2 (Skadegö-

relse utan samband med inbrott) är den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till under respektive punkt angiven högsta ersättning.

- I övrigt är den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till bolagets sammanlagda försäkringsbelopp på skadestället* utökat med 10 %. Denna utökning är dock begränsad till 50 basbelopp.

* Med skadeställe avses här den fastighet enligt fastighetsregistret där skada inträffat.

1.8.3 Restvärdeskydd

Om återställande av byggnad belägen på fri och egen grund eller på tomt med inskriven tomträtt hindras

på grund av lag eller myndighets föreskrift är den försäkrade även berättigad till ersättning - restvärdesersättning - för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde. Vid skadevärdering tillämpas reglerna i 1.10 (Skadevärderingsregler). Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar och på dess bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnaden inte kan användas.

Undantag

Restvärdesförsäkringen gäller inte i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning.

1.9 SÄKERHETSFORESKRIFTER

Utöver nedan angivna säkerhetsföreskrifter gäller även annan i försäkringsbrevet angiven säkerhetsföreskrift eller annan föreskrift* som i skadeförebyggande syfte meddelats av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande.

Beträffande minskning eller bortfall av ersättning om säkerhetsföreskrift inte iakttagits, se 1.9.4.

* Annan föreskrift kan exempelvis ställa krav på

- nätanslutning (spänning, strömstyrka, frekvens, belastning, transienter, skydd m m)
- driftläggning (kontinuerlig, intermitterent, belastningar, transienter, skydd m m)
- underhållsinsatser (intervaller och åtgärder).

1.9.1 Brandförsäkring

Säkerhetsföreskrifter avseende brand (1.7.1.1), explosion (1.7.1.3) och åskslag, elfenomen eller strömavbrott (1.7.1.4).

Offentliga föreskrifter

De föreskrifter som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelats i lag eller förordning om

- brandfarliga varor
- explosiva varor
- elektrisk starkströmsanläggning

jämte tillämpningsföreskrifter, skall iakttas.

Brandsläckning och larm

Brandsläckningsredskap och larmanordningar skall finnas i den utsträckning som anges av kommunens brandchef eller bolaget.

Svetsning, skärning, lödning m m

Tillfälligt arbete avseende svetsning, skärning, lödning och arbete med rondell eller tillfällig uppvärmning av föremål får utföras först sedan för brandskyddet ansvarig person kontrollerat arbetsplatsen och släckningsberedskapen samt vid svetsning, skärning, lödning och arbete med rondell utfärdat skriftligt svetstillstånd*. Sådana arbeten i brandfarlig omgivning får inte utföras utan medgivande av bolaget eller kommunens brandchef.

Arbetsplatsen och dess omgivning skall kontrolleras efter arbetets avslutande.

Anlitad entreprenör för arbetena, är den försäkra-

de skyldig att tillse att ovan angivna föreskrifter följs.

* Svetstillståndet skall minst ha den omfattning som framgår av blanketten "Svetstillstånd för tillfälligt arbete" från Svenska Brandförsvarsförbundet (Bestnr 1215).

Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering skall vara stängd under icke-arbetstid.

1.9.2 Inbrottsförsäkring

Säkerhetsföreskrifter för inbrottsförsäkring.

Nyckel

Nyckel eller kod till lokal skall handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i berörd lokal att den är lättillgänglig för obehörig.

Nyckelskåp

I nyckelskåp i anslutning till lokal enligt föregående stycke får endast förvaras sådan nyckel som utslutande går till allmänt utrymme - såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande - vilket är betryggande avskilt från berörda lokaler i övrigt.

Lås och låskombination

Lås, kod eller låskombination skall omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörigen innehar nyckel eller har kännedom om koden respektive låskombinationen.

1.9.3 Datamedia

Särskilda säkerhetsföreskrifter för *datamedia*.

Styr- och produktionsprogram

Aktuella styr- och produktionsprogram skall finnas i minst tre exemplar. Programmeringsunderlaget för dessa räknas härvid som ett exemplar. Övriga två exemplar, arbetskopia och säkerhetskopior, skall finnas i maskinellt läsbar form på åtskilda datamedia.

Register och produktionsdata

Register eller annan information avsedd för maskinell bearbetning, lagrad på datamedia, skall finnas i minst tre generationer, alternativt ett original och två kopior. Av dessa exemplar skall ett utgöra säkerhetskopior. Dessutom skall för rekonstruktion av infor-

mation erforderligt underlag (inmatningsmaterial) bevaras.

Administrativa rutiner

Det åligger försäkringstagaren att för databehandlingsområdet rimliga administrativa rutiner (t ex en formaliserad och dokumenterad rutin för överläggning av program till produktionsbibliotek) följs samt att tillse att säkerhetskopior är aktuella, korrekta och funktionsdugliga.

Förvaring av säkerhetskopior

Säkerhetskopior skall förvaras åtskild från övriga exemplar i låst brandsäkert avskilt arkiv eller i låst datamediaskåp av sådan beskaffenhet att, efter en timmes brand i omgivningen, temperaturen i förvaringsutrymmet inte överstiger det av mediatillverka-

ren angivna högsta tillåtna värdet.

1.9.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter

Om säkerhetsföreskrift inte iakttagits görs ett avdrag med 20 % av eljest utgående sammanlagd egendoms- och hyresförlustersättning, dock med lägst ett halvt och högst 10 basbelopp. Avdraget kan minskas om det finns särskilda skäl med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Avdrag skall dock inte göras

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften iakttagits
- om den som haft att tillse att föreskriften iakttagits inte kan lastas för att den åsidosatts.

1.10 SKADEVÄRDERINGSREGLER

Skada på egendom värderas enligt följande regler (1.10.1 - 1.10.9). Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

1.10.1 Byggnad

1.10.1.1 Byggnad som återställs

Om återställande sker värderas skadan med nedanstående begränsningar till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnaden med samma eller likvärdigt utförande på ett rationellt sätt beträffande metoder och material. Återställandet skall ske senast inom två år.

Om återställande av byggnad inte kan ske inom två år på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader på grund av prisändring under återställandetiden.

Merkostnad genom reparation på övertid eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel beaktas inte.

Den värdeminskning egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan beaktas inte.

Kan utan väsentlig olägenhet återställandet ske i samband med normalt underhåll, värderas skadan till uppskattad del av underhållskostnaden.

Begränsningar

Om byggnad i sin helhet eller till denna hörande installation vid skadetillfället har ett tekniskt värde som är lägre än halva nyanskaffningsvärdet värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till byggnadens respektive installationens tekniska värde. För installation bedöms varje system och varje föremål för sig.

Om ytbeläggning eller skorsten före skadan var i uppenbart behov av reparation, utbyte eller renovering beaktas detta vid skadevärderingen.

Speciella regler för lindningar (elektrisk utrustning)

Skada på lindningar - och på grund härav uppkomna skador på plåtar - till elektrisk utrustning värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till lindningarnas och plåtarnas tekniska värde.

Vid beräkningen av det tekniska värdet skall för

- elektriska motorer och generatorer med märkeffekt större än 100 kW
- transformatorer avsedda för in- eller utspänning större än 12 kV

avdrag för värdeminskning görs på lindningarnas och plåtarnas nyanskaffningsvärde (dvs kostnaderna för ut- och inmontering, transport, material och arbete) med

- 5 % per år för motorer
- 4 % per år för generatorer
- 3 % per år för transformatorer

räknat från en tidpunkt som för

- motorer börjar 10 år
- generatorer och transformatorer börjar 15 år

efter det att utrustningen togs i bruk som ny eller senast omlindades.

Avskrivningen är maximerad till 80 %.

Om driftförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en väsentligt snabbare takt än vad som ovan angivits, skall detta beaktas genom att procentsatsen ökas och tidpunkten för dess tillämpning tidigareläggs.

Tilläggsavtal fordras

Utan tilläggsavtal gäller inte försäkringen för merkostnad, som föranleds av att skadad byggnad enligt myndighets beslut eller för byggande gällande normer måste i något hänseende ges annan konstruktion eller utförande än före skadan.

1.10.1.2 Annan byggnad anskaffas av försäkringstagaren

Anskaffas, efter medgivande av panträttshavare, inom två år annan byggnad inom landet för samma eller liknande ändamål värderas skadan, om byggnaden anskaffas för försäkringstagarens räkning, enligt 1.10.1.1, varvid ökning i värde genom ändrad ändamålsenlighet, dock inte ändrad belägenhet, avdras.

Begränsning

Vid skadevärderingen avdras dock den del av värdet som motsvarar sådana delar av egendomen som återstår efter skada och som skulle kunna användas vid

ett återställande. Försäkringstagaren svarar för kostnad för borttagande av sådana delar.

1.10.1.3 Byggnad återställs inte eller annan byggnad anskaffas inte av försäkringstagaren

Återställs inte den skadade byggnaden eller anskaffas inte annan byggnad inom landet av försäkringstagaren för samma eller liknande ändamål inom två år, värderas skadan till skillnaden i byggnadens ekonomiska värde omedelbart före och efter skadan, dock högst till återställandekostnad enligt 1.10.1.1.

1.10.1.4 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av byggnad hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift, se 1.8.3 (Restvärdeskydd).

1.10.4 Ritningar, arkivalier och datamedia

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år nedläggs för att återställa den information som förlorats.

1.10.5 Värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom

två år nedläggs på återställandet.

1.10.7 Arbetstagares egendom

Skada på arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt reglerna i detta.

Skada på arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring i bolaget.

1.10.8 Fastighetsinventarier

Skadan värderas enligt de regler som finns angivna för installationer i 1.10.1 (Byggnad).

Återställs inte den skadade egendomen inom två år värderas skadan till skillnaden i egendomens ekonomiska värde omedelbart före och efter skadan.

1.10.9 Trädgård och tomt

Skadan värderas till vad det kostar att återställa trädgården och tomten.

Vid nyplantering av buskar och träd lämnas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

1.11 ERSÄTTNINGSGREGLER

Skada värderas enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och ersätts enligt följande regler.

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

1.11.1 Fullvärdesförsäkring

Vid fullvärdesförsäkring ersätts uppkommen byggnadsskada i dess helhet med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

1.11.2 Helvärdesförsäkring

Har i försäkringsbrevet angetts ett försäkringsbelopp för byggnad utan tillägget "första-risk" är byggnaden helvärdesförsäkrad.

Vid helvärdesförsäkring ersätts uppkommen skada i dess helhet intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

Underförsäkring

Föreligger underförsäkring tillämpas bestämmelserna i 5.3 (Underförsäkring och påföljd).

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera byggnader men lägre än byggnadernas sammanlagda värde tillämpas bestämmelserna i 5.3 (Underförsäkring och påföljd).

1.11.3 Förstarisikförsäkring

Vid förstarisikförsäkring ersätts uppkommen skada intill försäkringsbeloppet, dock med tillämpning av de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

1.11.4 Anmälan om ny-, till- eller ombyggnad

För fullvärdesförsäkring och förstarisikförsäkring gäller att premien är beräknad med utgångspunkt från av försäkringstagaren lämnad byggnadsbeskrivning. Försäkringstagaren skall därför underrätta

bolaget om ny-, till- eller ombyggnad. Försummar han detta ersätts endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan erlagd premie för den aktuella byggnaden och den premie som rätteligen skulle ha erlagts för denna. (Se även bestämmelserna om upplysningsplikt och riskökning i 4.5.)

1.11.5 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i Lagom rätt för borgenär till betalning ur ersättning på grund av brandförsäkringsavtal. Med brandförsäkringsavtal jämställs även annat försäkringsavtal till den del det omfattar ersättning för skada genom brand (1.7.1. 1), explosion (1.7.1.3), åskslag (1.7.1.4) eller luftfartyg (1.7.1.6).

1.11.6 Ersättningsregler i övrigt

Vid utbetalning av skadeersättning avräknas mervärdeskatt för den som är redovisningsskyldig för mervärdeskatt.

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta skall egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

1.11.7 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämmelser). Om polisutred-

1. 11. 7
ning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger bolaget avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och bolaget på grund av detta väntat med att betala ut ersättning skall ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens diskonto.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

1.12 SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER

1.12.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav mot bolaget skall anmälas så snart som möjligt.

Dessutom skall den försäkrade vid stöld, inbrott, rån eller annat brott snarast göra polisanmälan och insända polisintyg härom till bolaget.

1.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysningar

Ersättningskrav skall framställas till bolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Framställs kravet senare gäller inte försäkringen.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom - skadad och oskadad - med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikatio-

ner, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning skall den försäkrade skaffa och sända in dessa handlingar till bolaget.

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning skall ersättningen som regel bortfalla.

1.12.3 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt att utfärda anvisningar för reparation och tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas. Om bolaget meddelar anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering är den försäkrade skyldig att följa dessa.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkommit om anvisningarna följts.

2.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom ägare av försäkrad *byggnad*.

2.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Ersättning lämnas för hyresförlust, som är en följd av under försäkringstiden inträffad skada enligt 2.7.1 (Hyresförlust), under den tid som med hänsyn till

omständigheterna är nödvändig för att återställa byggnaden, dock längst under två år från skadeda- gen.

2.6 SJÄLVRISK

Vid varje skadetillfälle dras från skadebeloppet, be- räknat enligt 2.10 (Skadevärderingsregler) med till- lägg av räddningskostnader och extrakostnader (se 2.8.1 och 2.8.2), ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Självriskens är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäk- ringsbrevet.

De självrisker som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

2.7 FÖRSÄKRADE SKADEHÄNDELSER

2.7.1 Hyresförlust

Om försäkrad *byggnad* blir helt eller delvis oanvänd- bar på grund av sådan i 1.7.1 - 1.7.6 angiven skada för vilken ersättning lämnas genom försäkringen, er- sätts också den hyresförlust som kan uppkomma.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan säga upp hyresavtalet före hy- restidens utgång och kan lägenheten sedan den repa- rerats inte uthyras för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid. Ersättning på grund härav lämnas dock för högst tre månader.

Tilläggsavtal fordras

Utan tilläggsavtal gäller inte hyresförlustförsäkring- en för sådan hyresförlust som uppstått

- genom ersättningsbar maskinskada enligt 1.7.7 som inträffat på försäkrad *byggnad*

Undantag

Allmänna undantag enligt 1.7.0 gäller även för hyres- förlustförsäkringen, dock vad avser leverantörsga- ranti endast till den del skadan omfattas av leveran- törsgarantin.

2.8 RÄDDNINGSG- OCH EXTRAKOSTNADER

2.8.1 Räddningskostnad

Vid skada som omfattas av hyresförlustförsäkringen enligt 2.7.1 lämnas ersättning för utgift (Räddnings- kostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidtaga enligt 4.6 (Räddningsplikt) för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller avvärja skada som kan befaras inträffa. Sådana utgif- ter skall avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla verksam- heten.

Mer omfattande räddningsåtgärder skall alltid vid-

tas i samråd med bolaget.

Räddningskostnaderna ersätts med högst det be- lopp varmed åtgärderna minskat förlusten.

2.8.2 Extrakostnader

Vid skada som omfattas av hyresförlustförsäkringen enligt 2.7.1 ersätts vid varje skadetillfälle, utöver räddningskostnader enligt ovan, även skäligen mer- kostnader för att upprätthålla verksamheten intill 10 basbelopp.

2.9 SÄKERHETSFORESKRIFTER

Utöver i 1.9 angivna säkerhetsföreskrifter gäller även annan i försäkringsbrevet angiven säkerhetsföreskrift.

Beträffande minskning eller bortfall av ersättning, om säkerhetsföreskrift inte iakttagits, se 1.9.4.

2.10 SKADEVÄRDERINGSREGLER

För uthyrd lägenhet beräknas hyresförlusten till skill- naden mellan å ena sidan den nedsättning i hyran,

som hyresgästen enligt lag kan kräva, och å andra si- dan minskade kostnader för uppvärmning, belysning

m m samt ränta på ersättning för egendomsskada.

För sådan del av byggnaden, som försäkringstagaren själv använder eller utan ersättning upplåter till annan, beräknas hyresförlusten som om den varit

uthyrd mot skälig hyra.

För bostadsrättslägenhet beräknas hyresförlusten på motsvarande sätt med utgångspunkt från den nedsättning av årsavgiften som kan krävas.

2.11 ERSÄTTNINGSGREGLER

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för genom egendomsskadan uppkommen hyresförlust.

Om ersättning skall minskas enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.11 (Ersättningsregler) skall ersättningen för hyresförlust minskas i motsvarande grad.

2.11.1 Högsta ersättning vid skadehändelser

Bolagets ersättningsskyldighet är begränsad vid

- ras, jordskalv och vulkanutbrott samt dammgrenombrott enligt 1.7.1.9
- skadegörelse utan samband med inbrott enligt 1.7.3.2
- maskinskada i samband med montering och demontering enligt 1.7.7.

2.11.2 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att

den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämme). Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger bolaget avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens diskonto.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

3.1. FÖRSÄKRADE PERSONER OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom ägare eller tomträttsinnehavare av den försäkrade fastigheten.

Byggnads- och anläggningsarbeten utförda på den försäkrade fastigheten omfattas av försäkringen (se dock 3.7.4.3).

3.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

3.5 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Bolagets åtagande att betala skadestånd, utrednings-, förhandlings-, skiljemanna- och räddningskostnader är vid varje skada begränsat till i 3.5.1 - 3.5.4 nedan angivna belopp.

*Här avses enbart utrednings- och förhandlingskostnader för arbete som utföres av annan än bolagets personal.

3.5.1 Person- och sakskada

Försäkringsbeloppet är 5 Mkr och gäller sammanlagt för person- och sakskada.

För samtliga skador som inträffar under ett försäkringsår är ersättningen begränsad till det dubbla försäkringsbeloppet.

3.5.2 Egendom som bearbetas, installeras, monterar m m

Vid skada på egendom som försäkringstagaren, eller för hans räkning annan person, åtagit sig att installera,

montera, demontera, bearbeta, reparera, kontrollera, besiktiga eller tillse lämnas vid varje skada ersättning med högst 2 Mkr. För samtliga sådana skador som inträffar under ett försäkringsår lämnas ersättning med högst 4 Mkr.

3.5.3 Egendom under lyft eller transport

Vid skada på egendom som försäkringstagaren, eller för hans räkning annan person, lyfter eller transporterar och som inte är undantagen enligt 3.7.4.11, lämnas vid varje skada ersättning med högst 100 000 kronor. För samtliga sådana skador som inträffar under ett försäkringsår lämnas ersättning med högst 2 Mkr.

3.5.4 Dataregisteransvar

Vid ekonomisk och ideell skadeståndsskyldighet för dataregisteransvarig är högsta ersättning per skada och försäkringsår 2 Mkr.

3.6 SJÄLVRISK

Av sammanlagda kostnader för skadestånd, utredning*, förhandling*, rättegång, skiljemannaförfarande och räddningsåtgärd har den försäkrade att såsom självrisk vid varje skada svara för 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

Självrisken är dock alltid lägst

- 20% av basbeloppet vid sakskada orsakad av
  - arbetsmaskin avsedd för grävnings-, planerings- eller schaktningsarbeten
  - maskindriven kran
  - brandfarlig vätska samt utströmmande oljor av alla slag
- 20% av basbeloppet vid skada på egendom som den försäkrade, eller för hans räkning annan person,

åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, reparera, lyfta, transportera, kontrollera, besiktiga eller tillse

- 10% av skadebeloppet, dock lägst ett halvt och högst 2 basbelopp vid sakskada orsakad av sprängnings-, svetsnings-, skärnings-, slipnings- eller lödningsarbete
- 50% av basbeloppet vid skadeståndsskyldighet till följd av stöld eller försäkringring begången av arbetstagare.

Självriskbelopp som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

* Här avses enbart utrednings- och förhandlingskostnader för arbete som utföres av annan än bolagets personal.

3.7 FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING

3.7.1 Bolagets åtagande

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt all-

männa leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom försäkringstagarens verksamhetsområde, men gäller inte för ersättningskyldighet

enligt åtagande härutöver.

Framställs mot försäkrad krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som överstiger det belopp motsvarande den enligt 3.6 tillämpliga självrisken åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra försäkringstagarens talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkringstagaren åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan
- betala det skadestånd som överstiger avtalad självrisk och som försäkringstagaren är skyldig att utge.

Försäkringen omfattar kostnader för skäligen räddningsåtgärder för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan omfattas av försäkringen under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att den försäkrade tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att förhindra skadan.

3.7.2 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar person- och sakskada. Om försäkringen gör undantag för skada på viss egendom eller personskada gäller försäkringen inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Försäkringen omfattar inte ren förmögenhetsskada (se dock 3.7.3) med vilket förstås ekonomisk skada som uppkommit utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

Försäkringen omfattar inte heller viten eller böter.

3.7.3 Ekonomisk och ideell skada vid dataregisteransvar

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som försäkringstagaren i egenskap av registeransvarig kan bli skyldig utge enligt §23 i datalagen (1973:289).

3.7.4 Undantag

3.7.4.1 Uppsåt och risktagande

Försäkringen gäller inte för skada som företagsledning eller arbetsledning till någon del orsakar med uppsåt och inte heller för arbetstagare för skada som denne till någon del orsakar med uppsåt. Försäkringen gäller inte heller för skada som uppkommer under sådana omständigheter att det för företagsledning eller arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

3.7.4.3 Ansvar för byggherre och entreprenör

Försäkringen gäller inte för sakskada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre eller entreprenör enligt miljöskadelagen eller andra grannlagsrättsliga regler vid byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten.

Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Undantaget tillämpas inte vid skada som annan försäkringstagare än entreprenör orsakar vid reparations- eller underhållsarbeten på fastighet som ägs eller brukas av försäkringstagaren, dock med tillämpning av 3.7.4.6 nedan.

3.7.4.5 Atomskada

Försäkringen gäller inte för sådan atomskada som försäkringstagaren kan göras ansvarig för enligt atomansvarighetslagen (1968:45) eller motsvarande utländsk lag.

3.7.4.6 Miljöskada m m

Försäkringen gäller inte för skada genom

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö eller annat vattenområde, grundvatten, luft samt mark, byggnad, anläggning eller anordning
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt, ljus
- fukt eller kondens
- annan liknande störning.

Undantaget avser inte skada som beror på

- att fel - dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod - tillfälligt begås vid användning, service eller underhåll av byggnad, anläggning eller anordning
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommer på byggnad, anläggning eller anordning

allt under förutsättning att lag, författning eller myndighets föreskrift inte medvetet åsidosatts.

Undantaget avser inte heller skada som orsakats av produkt som försäkringstagaren levererat.

Försäkringsskyddet enligt ovan gäller inte i något fall för försäkrad i USA eller Canada.

3.7.4.7 Nederbördsskada

Försäkringen gäller inte för skada till följd av att ledningssystem på grund av konstruktion, material, utförande eller bristfälligt underhåll inte kunnat avleda nederbörd.

Undantaget avser inte skada som orsakas av produkt som försäkringstagaren levererat.

3.7.4.8 Trafik med motordrivet fordon

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade - eller någon för vilken han svarar - är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare eller förare av

- motordrivet fordon till den del skadan skulle kunna betalas av en normal trafikförsäkring som tillhandahålles i det land där skadan inträffat eller i det land där fordonet är registrerat
- motordrivet fordon när det användes för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande inom inhägnat tävlingsområde.

3.7.4.11 Skada på egendom som hyrs, transporteras m m

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som försäkringstagaren eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar
- på grund av särskilt åtagande därom transporterar, lyfter eller förvarar.

3.7.4.13 A Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskador.

Anmärkning: Med arbetsskador avses här alla skador som orsakas arbetstagare av, under eller i samband med arbete.

3.7.4.13 B Ersättning från annan

Försäkringen gäller inte i den mån skada kan ersättas genom socialförsäkring, annan gällande försäkring, eller ersättningsform eller som tjänsteförmån, dock gäller försäkringen om regress utövas.

3.7.4.19 Straffskadestånd (punitive damages)

Försäkringen gäller inte för skadestånd av punitive damages eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd.

3.7.4.20 Asbest, formaldehyd

Försäkringen gäller inte för personskador som förorsakats av att den skadelidande utsatts för skadlig påverkan av asbest eller formaldehyd.

3.7.4.21 Krig eller upplopp

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

3.12 SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER

3.12.1 Anmälan om skada och ersättningskrav

Skada som kan medföra ersättningskrav mot bolaget skall anmälas så snart som möjligt.

Har mot den försäkrade framställts skadeståndskrav skall ersättningskrav framställas till bolaget omedelbart därefter. Om ersättningskravet inte framförs senast inom sex månader efter att den försäkrade erhållit skadeståndskravet gäller inte försäkringen.

3.12.2 Skyldighet att lämna upplysning

Försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål lämna bolaget handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredning. Om försäkringstagaren i bedrägligt syfte uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning, gäller inte försäkringen.

3.12.3 Skyldighet att utreda, vittna m m

Försäkringstagaren är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar som är av betydelse för bedömning av skadefallet och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. Försäkringstagaren är även skyldig i händelse av rättegång utan ersättning tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos försäkringstagaren anställd personal.

3.12.5 Stämning och rättegångsombud

Om försäkringstagaren instämnes till domstol eller erhåller uppgift om att så skall komma att ske, skall detta omedelbart anmälas till bolaget. Bolaget utser rättegångsombud.

Om försäkringstagaren inte iakttar dessa skyldigheter kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot bolaget och inte heller ersätts rättegångs- eller skiljemannakostnader.

3.12.6 Uppgörelse i godo

Om försäkringstagaren utan bolagets tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningskrav eller utbetalar ersättning, är bolaget fritt från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Försäkringstagaren är - om bolaget så önskar - skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd, är det fritt från skyldighet att svara för därefter uppkommen kostnad, skadestånd och att företa ytterligare utredning.

3.12.8 Dröjsmålsränta

Bolaget betalar inte den ränta som beror på försäkringstagarens dröjsmål att fullgöra vad som på honom ankommer enligt 3.12.

4.1 FÖRSÄKRINGSTIDEN OCH FÖRNYELSE AV FÖRSÄKRINGEN

Försäkringstiden räknas från kl 00.00 begynnelse-dagen och är ett år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkringen på begynnelse-dagen, räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar den premie som bolaget genom utsänd avi underrättat honom om. Om

högre premie eller ändrade villkor skall gälla för den nya försäkringen skall bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har bolaget anledning att inte förnya försäkringen, skall försäkringstagaren underrättas om detta senast en månad före försäkringstidens slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

4.2 RÄTT ATT SÄGA UPP FÖRSÄKRINGEN UNDER FÖRSÄKRINGSTIDEN

Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra tre dagar efter uppsägningen.

Om risken för skada ökar såsom anges under 4.5.2 har bolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.

Om försäkrad inte tillåter att bolaget besiktigar försäkrad egendom har bolaget rätt att säga upp för-

säkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.

Både försäkringstagaren och bolaget har rätt att vid skada säga upp försäkringen att upphöra en månad efter uppsägningen.

Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort genom att egendom avyttras eller av liknande anledning.

4.3 PREMIEBETALNING

4.3.1 Försäkringstagare utan kontoavtal

4.3.1.1 Första premie

Premien skall betalas i förskott. Bolagets ansvarighet inträder vid försäkringstidens början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller dock endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändningen av avi föreligger dröjsmål med premiebetalningen. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

4.3.1.2 Premie vid förnyat avtal

Premien för förnyad försäkring skall betalas senast på dess begynnelse-dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Försäkringen förnyas även om premien betalas senare, dock endast under förutsättning att betalningen sker inom en månad från senaste förfallodag för betalningen enligt föregående stycke.

Bolagets ansvarighet inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

4.3.1.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

Om tilläggspremien under försäkringstiden i sin helhet är föranledd av att försäkringen utökats med ett nytt försäkringsmoment, gäller för tilläggspremien vad som sagts om första premien (se 4.3.1.1).

Om tilläggspremien i övriga fall inte betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin, är ansvarigheten begränsad till den tid som den erlagda premien motsvarar - såvida inte avtalet dessförinnan sagts upp.

4.3.2 Försäkringstagare med kontoavtal

Premien betalas enligt de bestämmelser som anges i kontoavtalet mellan bolaget och försäkringstagaren.

Bolagets ansvarighet inträder - om inte annat överenskommits - i och med att kontoavtalet ingås, men endast under förutsättning att den första kontoinbetalningen skett. Om kontoavtalet upphör att gälla på grund av bristande betalning upphör bolagets ansvar omedelbart. Om kontoavtalet upphör att gälla av annan anledning skall obetald del av årspremien erläggas senast då kontot upphör att gälla. Premien behöver dock inte erläggas tidigare än 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavi.

4.4 PREMIEÅTERBETALNING NÄR FÖRSÄKRINGSAVTALET UPPHÖR I FÖRTID

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla skall bolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början hade bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter bolagets uppsägning upphör att gälla återbetalar bolaget oförbrukad del av premien.

Har skada inträffat anses premie för ett belopp motsvarande skadeersättningen vara förbrukad.

4.5 UPPLYSNINGSPLIKT OCH RISKÖKNING

4.5.1 Felaktiga eller ofullständiga uppgifter

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades. Har försäkringstagaren lämnat uppgifter som han insett eller bort inse vara felaktiga eller ofullständiga och detta medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som egentligen skulle ha gällt. Om bolaget med kännedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring

lämnas ingen ersättning om en skada inträffar.

4.5.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen skall försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Medför ändringen högre premie eller ökad risk för skada och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget ändringen, begränsas ansvarigheten på samma sätt som angetts i 4.5.1.

4.6 RÄDDNINGSPLIKT

4.6.1 Räddningsplikt vid egendoms- och hyresförlustförsäkring

Den försäkrade skall efter förmåga avvärja skada som kan befaras inträffa omedelbart eller begränsa skada som redan inträffat. Den försäkrade skall följa de föreskrifter som bolaget meddelar i detta avseende och bli så snart som möjligt omhändertaga och skydda skadad och oskadad egendom.

4.6.2 Räddningsplikt vid ansvarsförsäkring

Den försäkrade skall efter förmåga avvärja skada som kan befaras inträffa omedelbart eller begränsa skada som redan inträffat.

Detta innebär bland annat

- den försäkrade är skyldig att begränsa verkningarna av händelse som kan medföra skadeståndsskyldighet
- den försäkrade skall medverka till att eventuell återkravs rätt mot tredje man bevaras
- de föreskrifter som bolaget meddelar skall följas

4.6.3 Åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som eljest bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

4.7 ÅTERKRAV

I den mån bolaget har betalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Om den försäkrade efter det skada inträffat avstår från sin rätt till ersättning av annan enligt kontrakt,

garanti eller liknande eller från återkravs rätt, begränsas bolagets ersättningsskyldighet i motsvarande mån och utgiven försäkringsersättning skall återbetalas till bolaget.

4.8 DUBBELFÖRSÄKRING

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbe-

håll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i § 43 försäkringsavtalslagen.

4.9 TVIST OM VÄRDERING

Vid tvist om värdet av skada på egendom eller av hyresförlust skall på begäran av part värderingen hän-skjutas till avgörande enligt lagen om skiljemän. Vardera parten utser en skiljeman, som skall vara opartisk och sakkunnig i den fråga tvisten gäller. Tredje skiljeman skall utses av de båda skiljemännen om annan överenskommelse inte träffats.

Tredje skiljemannens värde gäller, om det inte överstiger det högsta eller understiger det lägsta värde som någon av de två andra kommit till. I annat

fall gäller det högsta respektive det lägsta av de belopp vartill de andra skiljemännen kommit.

Vid värderingen tillämpas villkorens värderingsregler. Parterna skall ges tillfälle att lägga fram den utredning de vill åberopa och närmare utveckla sin uppfattning. I skiljedomen skall anges hur värdet av skadan beräknats.

Skiljedomen skall meddelas senast sex månader efter den dag då tredje skiljemannen utsetts.

4.10 FORCE MAJEURE

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revo-

lution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

4.11 PRESKRIPTION

4.11.1 Egendoms- och hyresförlustförsäkring

Om den försäkrade underlåter att framställa ersättningskrav till bolaget senast sex månader från det att han fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning lämnas inte någon ersättning.

Den som vill kräva ersättning förlorar sin rätt om han inte väcker talan mot bolaget inom tre år från det han fick kännedom om att kravet kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det att kravet tidigast hade kunnat göras gällande.

Bolaget får dock inte åberopa preskription om kra-

vet framställts före den i första stycket angivna tidpunkten och den försäkrade inom sex månader från det han fick del av bolagets ståndpunkt väcker talan vid domstol angående kravet.

4.11.2 Ansvarsförsäkring

Om den försäkrade inte är nöjd med bolagets beslut måste han väcka talan vid domstol inom tre år från det han fått kännedom om sin möjlighet att ta sin försäkring i anspråk. I annat fall gäller inte försäkringen.

5.1 OBJEKTTYPER

Försäkrad egendom indelas i följande objekttyper.

5.1.1 Byggnad

Med *byggnad* avses byggnad och sådan byggnads ägare tillhörig egendom som hör till byggnad enligt kap 2 §2 i Jordabalken, som lyder

”Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling,
- butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning,
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning,
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning,
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket, hör ej till byggnaden”

Till byggnad räknas även oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

5.1.2 Fastighetsinventarier

Med *fastighetsinventarier* avses

- egendom för fastighetens underhåll, skötsel och förvaltning, dock inte trafikförsäkringspliktiga motordrivna fordon (motorfordon, traktor, terrängmotorfordon och trafikförsäkringspliktiga motorredskap) och släpfordon till dessa
- inventarier som fastighetsägaren anskaffat till lägenhets- eller lokalinnehavarnas gemensamma bruk, även om äganderätten överlåtits till en av lägenhets- eller lokalinnehavarna bildad förening.

5.1.3 Trädgård och tomt

Med *trädgård och tomt* avses tomtmark med växtlighet, asfaltbeläggning, stängsel, flaggstång och annan anordning för stadigvarande bruk inom fastigheten (ex vis skulpturer, lekplatsutrustning, brygga), dock inte brunn och vattentäkt.

Anm.

Särskilt avtal fordras för viss egendom, se 1.5.1.1 (Tilläggsavtal fordras).

5.1.4 Värmekulvert

Med *värmekulvert* avses ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem - innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje - för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning. Till *värmekulvert* räknas inte under- eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning.

5.1.7 Ritningar, arkivalier och datamedia

Med *ritningar, arkivalier och datamedia* avses

- originalritningar och andra originalhandlingar (t ex manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm) samt tidningsars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- maskinläsbart medium (t ex hålkort, hålremсор, magnetband, magnetkort, skivor och dyl) med information avsedd för behandling i dator.

5.1.8 Pengar och värdehandlingar

Med *pengar och värdehandlingar* avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, lottsedlar med vinst, växlar, checkar, försäljningsnotor och andra fordringsbevis.

5.1.10 Arbetstagares egendom

Med *arbetstagares egendom* avses arbetstagares

- personliga lösegendom, dock inte *pengar och värdehandlingar*
- egendom, som enligt gällande kollektivavtal vid skada skall ersättas av arbetsgivaren.

5.2 FULLVÄRDES-, HELVÄRDES- OCH FÖRSTARISKFÖRSÄKRING

Fullvärdesförsäkring

Vid *fullvärdesförsäkring* ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada fullt ut.

Vid *fullvärdesförsäkring* anges som regel inget försäkringsbelopp. Egendomens kalkylbelopp (fullvärdesbelopp) beräknas enligt en av bolaget godkänd värderingsmetod.

Helvärdesförsäkring

Vid *helvärdesförsäkring* ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen egendomsskada intill försäkringsbeloppet.

Föreligger inte full försäkring tillämpas reglerna om underförsäkring såväl vid delskada som totalskada (se 5.3).

För att full försäkring skall föreligga vid *helvärdes-*

försäkring skall försäkringsbeloppet för

- *byggnad* motsvara byggnadens *nyanskaffningsvärde*.

Förstariskförsäkring

Vid *förstariskförsäkring* ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp 1.11, samt övriga villkorsbestämmelser - upp-

kommen skada, inklusive räddnings- och röjningskostnader (se 1.8.1 och 1.8.2) intill försäkringsbeloppet. Reducering p g a underförsäkring kan förekomma i vissa fall (se 5.3).

Försäkringsbeloppet är vid *förstariskförsäkring* ett avtalat belopp som är lägre än egendomens *nyanskaffningsvärde*.

5.3 UNDERFÖRSÄKRING OCH PÅFÖLJD

Underförsäkring

Underförsäkring föreligger vid

- *helvärdesförsäkring* då försäkringsbeloppet är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*
- *förstariskförsäkring* i de fall försäkringsbeloppet utgör viss del av egendomens värde (helvärde) och detta värde är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*. Är helvärdet framtaget enligt av bolaget godkänd värderingsmetod, tillämpas inte på följdsbestämmelsen.

Påföljd

Föreligger *underförsäkring* reduceras skadeersättningen proportionellt mot förhållandet mellan angivet försäkringsbelopp och *nyanskaffningsvärdet* respektive det belopp som för ifrågavarande försäkringsform skall upptas som försäkringsbelopp (se 5.2 ovan).

Vid räddnings- och röjningskostnader samt restvärdeskydd (se 1.8) görs motsvarande reducering vid *underförsäkring*.

5.4 ÅTERSTÄLLANDE

Återställande innebär för

- *byggnad* reparation eller återuppförande på sam-

ma grund av samma eller lika ändamålsenlig byggnad för samma eller liknande ändamål.

5.5 VÄRDERING

Nyanskaffningsvärde

Nyanskaffningsvärde vid viss tidpunkt innebär för

- *byggnad* den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställdes som ny vid denna tidpunkt. I värdet skall inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden skall kunna tas i bruk.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är *nyanskaffningsvärdet* vid tidpunkten med avdrag för ålder, slitage och omodernitet*.

*Med avdrag för omodernitet avses även den värde-

minskning som beror t ex på minskad användbarhet, nya produkter och ny teknik.

Ekonomiskt värde

Med *ekonomiskt värde* avses egendomens marknadsvärde, dvs sannolika priset för egendomen vid en normal försäljning, eller om marknadsvärdet inte kan fastställas, det värde som med beaktande av avkastningsförväntningar och andra värdepåverkande faktorer t ex ålder, slitage, omodernitet, belägenhet eller användbarhet, sannolikt skulle utgöra marknadsvärdet på egendomen.

5.6 ÖVRIGT

Arbetsområde

Med *arbetsområde* avses det område - samt därtill hörande tillfällig upplagsplats - som försäkrad disponerar vid utförande av entreprenad-, installations-, montage- eller reparationsarbete i samband med *byggnads- eller montageverksamhet*. Till *arbetsområde* räknas inte den försäkrades ordinarie, permanenta arbetsplatser, t ex kontor, verkstäder, förråd, grustag eller stenkross.

Basbelopp

Med *basbelopp* avses här det belopp som fastställts enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Byggnadsverksamhet

Med *byggnadsverksamhet* avses husbyggnads- och anläggningsverksamhet, schaktning och andra grundarbeten. Till husbyggnadsverksamhet räknas även installation och montering av fast inredning och an-

nat som är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden exempelvis hiss och fläktsystem och som enligt reglerna i kap 2 §2 Jordabalken hör till byggnad. Hit räknas dock inte sådan verksamhet som är att hänföra till *montageverksamhet*.

Installation

Med *installation* avses system eller anordning med anslutna föremål, t ex värmepanna, cirkulationspump, expansionskärl, värmeväxlare, kyl- eller frysanläggning, antennenläggning, hiss, ledningssystem för kallvatten, varmvatten, värme, avlopp, ventilation, gas, elektricitet eller liknande.

Kavitation

Kavitation innebär uppkomst av hålrum, blåsor i hastigt strömmande vätska, när vätsketrycket lokalt sjunker till ett värde nära vätskans ångtryck vid ifrågavarande temperatur. De invid materialytan uppkomna hålrummen kan störta samman under

avkastning 300'000 för vitsordad av byggn.

slagverkan t ex vid propellrar, vattenturbiner, rörförträngningar. Två huvudtyper av kavitationsangrepp kan särskiljas, nämligen

- kavitationserosion, varvid angreppet är enbart mekaniskt.
- kavitationskorrosion, varvid angreppet utgörs av samtidig korrosion och kavitationserosion.

Korrosion

Definieras av Tekniska nomenklaturcentralen som "angrepp på ett material genom kemisk eller elektrokemisk reaktion med omgivande medium". Kemisk korrosion förekommer i torr miljö, t ex i torra gaser eller i vattenfria organiska vätskor. I närvaro av vatten sker korrosion genom elektrokemiska reaktioner.

Montageverksamhet

Med *montageverksamhet* avses montage eller installation av maskiner och annan utrustning för industriell verksamhet som tillförts fastighet som helt eller delvis inrättats för detta ändamål och som enligt reglerna i kap 2 §3 Jordabalken hör till fastighet. Montage

eller installation av maskiner och annan mekanisk eller elektrisk utrustning än sådan som avses i kap 2 §2-3 Jordabalken hänförs också till *montageverksamhet*.

Värdeskåp

Med *värdeskåp* avses värdeförvaringsenhet - enhet för skydd av pengar, värdeföremål och värdehandlingar mot inbrott - som efter provning enligt Standardiserad provningsmetod (Sv Standard 3150) uppnår minst 40* skyddsvärdespoäng och som väger minst 300 kg.

Värkeförvaringsenheten skall vara varaktigt märkt med typ, skyddsvärdespoäng, tillverkningsår och tillverkningsnummer.

*Skåp provade enligt Sv Standard 3000 skall uppnå minst 60 skyddsvärdespoäng.

Ytbeläggning

Med *ytbeläggning* avses ytskikt eller beläggning, t ex målning, tapetsering, beklädnad på ytter- och innertak, beklädnad på ytter- och innerväggar samt golvbeläggning (även våtisolering).

6

SANERINGSAVTAL – BOSTADSOHYRA

SÄRSKILT VILLKOR – SANERINGSAVTAL AVSEENDE BOSTADSOHYRA

Fastighetsförsäkringen (villkor FA 90) är kompletterad med saneringsavtal i Husbockssanering AB.

1. Avtalets omfattning

11. Husbockssanering AB åtar sig att under den tid avtalet gäller i enlighet med myndigheternas föreskrifter vidta åtgärder för bekämpning av vägglöss, kackerlackor, mjölbaggar, brödbaggar, pälsångrar, fläskängar, tvestjärtar, silverfiskar (nattsmygar) och andra insekter som enligt hyreslagen skall betraktas som ohyra samt myror, faraomyror, getingbon, råttor och möss.

Avtalet omfattar dessutom sanering efter dödsfall som upptäcks så långt efteråt att sanerings- och reparationsarbeten kan bli nödvändiga.

12. Avtalet avser endast bostadslägenheter och därtill hörande utrymmen. Lokal som används för rörelse av något slag ingår således inte i avtalet.

13. Avtalet gäller under förutsättning att fastigheten, såvitt försäkringstagaren känner till, vid försäkringens begynnelse är fri från de insekter och djur som anges i pkt 11.

2. Avtalet omfattar inte

- skada som direkt eller indirekt orsakats av under pkt 11 ovan angivna insekter och djur

- personskada eller ren förmögenhetsskada eller förmögenhetsskada såsom följdskada.

Dock ersätter bolaget försäkringstagarens kostnad till hyresgäst som denne enligt kap 12 § 17 i Jordabalken har rätt till för nödvändig kostnad i samband med sanering. För detta åtagande är självriskan 20 % av basbeloppet.

3. Det åligger försäkringstagaren

- att omedelbart till Husbockssanering AB göra anmälan när bostadsohyra, råttor eller möss konstaterats i fastigheten
- att tillse att saneringspersonal får tillträde för inspektion och bekämpningsåtgärder.

Om försäkringstagaren inte uppfyller dessa åligganden, svarar han för de kostnader som därigenom kan uppkomma för Husbockssanering AB.

Skada skall anmälas till Husbockssanering AB, Lund, tfn 046-12 42 60, varvid försäkringsnumret skall uppges.

4. Saneringsavtalet gäller utan självrisk.

DENNA FÖRSÄKRING GÄLLER ENBART OM SÅ ÄR ANGIVET I FÖRSÄKRINGSBREVET.

Försäkringsskyddet mot virkesförstörande insekter gäller endast under förutsättning att byggnaden godkänts av försäkringsbolaget vid besiktning. Sker ingen besiktning inom sex månader från då försäkringen tecknades anses byggnaden godkänd.

När angrepp upptäcks skall försäkringstagaren omedelbart underrätta försäkringsbolaget samt bereda saneringspersonalen tillträde för inspektion, bekämpning och eventuell reparation. Det åligger den försäkrade att underlätta saneringspersonalens arbete, t ex genom att undanskaffa lösöre som kan hindra arbetet.

6B.1. Försäkrade skadehändelser

Har försäkrad byggnad angripits av husbock eller annan virkesförstörande insekt gäller försäkringen för kostnader för sanering samt för reparationskostnader om reparation behövs.

Reparation utförs endast om de angripna byggnadsdelarnas brukbarhet blivit i väsentlig grad nedsatt.

Har skadan bevisligen inträffat innan skyddet började gälla står försäkringsbolaget ändå för sanering men inte friläggning eller utbyte av skadat virke eller annan reparation.

Begränsningar

Den försäkrade får själv delta i kostnaderna med skäligt belopp av skadan om

- det angripna virket är skadat eller bristfälligt även av annan orsak
- reparationen medför värdeförbättring av andra delar av byggnaden än de som skadats av insektsangreppet

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- angrepp på rötskadat virke

- skada på byggnad som tidigare varit ekonomibyggnad eller uthus vid lantgård
- skada som anmälts först efter det att försäkringen upphört att gälla.

Aktsamhetskrav

För att ersättningen inte skall sättas ned eller utebli skall försäkringstagaren

- när angrepp upptäcks omedelbart underrätta försäkringsbolaget samt bereda sanerings- och reparationspersonal tillträde och undanskaffa lösöre som kan hindra eller försvåra arbetet
- vid om- och/eller tillbyggnad samt reparation använda virke som inte är angripet av virkesförstörande insekt.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda

Har aktsamhetskraven inte uppfyllts minskas som regel ersättningen med 25%. I allvarliga fall kan avdraget bli större, i mycket allvarliga fall utgår ingen ersättning alls.

Övriga bestämmelser om hur ersättningen kan nedsättas - 4 Gemensamma avtalsbestämmelser.

6B.2. Självrisk

Husbocksförsäkringen gäller utan självrisk.

7.1 FÖRSÄKRADE PERSONER OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

Försäkringen gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) såsom ägare eller brukare av den försäkrade

fastigheten.

7.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Huvudregel

Försäkringen gäller för tvist, mål eller ärende som uppkommer under den tid som försäkringen är i kraft och om försäkringen varit gällande under en sammanhängande period av minst två (2) år.

Om försäkringen inte funnits i två år

Om försäkringstagaren när tvist uppkommer har försäkring som inte varit i kraft i två år gäller försäkringen dock om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under den tid försäkringen varit i kraft

7.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller i tvist, mål eller ärende med motpart som har hemvist inom Norden och som avser

fastighet belägen i Norden.

7.5 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbolagets åtagande att betala ersättning är vid varje försäkringsfall begränsat till 5 basbelopp. Ersättningen för samtliga tvister som uppkommer under ett försäkringsår begränsas till 50 basbelopp.

En (1) tvist, ett mål eller ärende föreligger om två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist. Om den försäkrade har flera tvister skall dessa

räknas som en (1) tvist om yrkandena stöder sig på väsentligen samma grund.

Kan försäkringstagaren i en och samma skada erhålla ersättning från flera försäkringar i ett eller flera bolag, begränsas ersättningen så att den tillsammans med övriga försäkringar uppgår till högst 5 basbelopp.

7.6 SJÄLVRISK

Vid varje tvist, mål eller ärende är självriskan 20% av

basbeloppet jämte 20% av överskjutande kostnader.

7.7 FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING

7.7.1 Försäkringsbolagets åtagande

Försäkringsbolaget betalar i följande fall (7.7.1.1 - 7.7.1.3) vid varje försäkringsfall nödvändiga och skäliga ombuds- och rättegångskostnader som den försäkrade inte kan få betalda av statsverket eller av motpart.

7.7.1.1 Tvist utan rättegång

Försäkringen omfattar den försäkrades egna ombudskostnader i tvist som kan prövas av tingsrätt, fastighetsdomstol, bostadsdomstol, statens va-nämnd eller vattendomstol i Sverige eller motsvarande domstolar i övriga nordiska länder.

Är tvisten sådan att den först skall prövas av annan instans (t ex hyresnämnd eller arrendenämnd) betalas endast kostnader som uppkommit efter sådan prövning.

7.7.1.2 Tvist med rättegång

Försäkringen omfattar rättegångskostnader i tvist enligt 7.7.1.1 - både försäkringstagarens egna och sådana som han förpliktas utge efter domstols pröv-

ning - som uppstått vid angivna domstolar eller överdomstolar till dessa. Försäkringen gäller också i resningsmål, dock endast om resning beviljas.

Försäkringen omfattar även kostnader som uppkommit vid förlikning under rättegång och som försäkringstagaren åtagit sig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt försäkringstagaren att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

7.7.1.3 Tvist med skiljemannaförfarande

I tvist med skiljemannaförfarande betalar försäkringen kostnader för skiljemannaförfarandet i sådan tvist som kan prövas av i 7.7.1.1 angivna domstolar - både den försäkrades egna och sådana som han förpliktas att utge - med undantag för ersättning till skiljemännen.

7.7.1.4 Brottmål

Försäkringen omfattar ombudskostnader för försvar av den försäkrade där denne misstänks eller åtalas

för vårdslös gärning, dock inte om

- den vårdslösa gärningen betecknats som grov
- brottmålet till någon del avser uppsåtlig gärning
- gärningen kan anses gjord med uppsåt även om uppsåt inte utgör en förutsättning för straffbarhet
- brottmålet avser gärning eller underlåtenhet enligt skattebrottslagen

Kan den som åtalas för "grov vårdslös gärning" visa att åtalet lagts ner eller genom "lagakraftägande dom" visa att han blivit frikänd eller dömts endast för "vårdslös gärning" lämnas ersättning för ombudskostnader för dennes försvar.

7.7.4 Undantag

7.7.4.1 Eget arbete mm

Försäkringen gäller inte för kostnader som avser

- försäkringstagarens eller anställds eget arbete, förlopad inkomst, resor eller uppehåll
- utredning om innebörden av utomnordisk rätt
- ombuds resor utom Norden
- verkställighet av dom eller beslut
- tilläggsavgift som kan utgå enligt 14 a § rättshjälpslagen

7.7.4.2 Vissa merkostnader

Försäkringen gäller inte för merkostnader som kan uppstå genom att försäkringstagaren

- anlitar flera ombud eller byter ombud
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller eljest förfarit försumligt

7.7.4.3 Statlig rättshjälp

Försäkringen gäller inte för kostnad som skulle ha betalats av allmänna medel om försäkringstagaren ansökt om allmän rättshjälp.

7.7.4.4 Vissa tvister, mål och ärenden

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende

- som vid rättslig prövning skall handläggas enligt 1

7.8 VAL AV OMBUD

För att försäkringen skall gälla måste den försäkrade anlita ombud som är lämpligt med hänsyn till den ort där fastigheten är belägen, försäkringstagarens hemort och ärendets natur och

- som är ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller jurist som är anställd hos advokat eller allmän advokatbyrå, eller
- som förordnats som biträde enligt rättshjälpslagen i tvisten, eller
- som kan visa att han under de tre senaste åren förordnats som biträde enligt rättshjälpslagen i tvist av liknande beskaffenhet och fortfarande är

kap. 3 a § första stycket rättegångsbalken (s k småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtal.

- som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare (arbetstvister).
- som har samband med köp eller försäljning av försäkrad fastighet.
- med nyttjanderättshavare, hyresgäst, hyresgästförening eller liknande.
- som gäller den försäkrade som ägare till annan fastighet eller innehavare av annan tomträtt än den som anges i försäkringsbrevet.
- som avser fordran eller annat anspråk, som överlåtit på den försäkrade om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.
- som avser borgensåtagande.
- som kan falla under prövning av fastighetsdomstol eller vattendomstol och den försäkrade är att anse som sökande part.
- som rör sådan av försäkringstagaren bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljöskadelagen kallas miljöfarlig verksamhet - oavsett om denna lag åberopas eller inte.
- som avser skadeståndsanspråk mot den försäkrade om trafik- eller ansvarsförsäkring täcker eller skulle kunna täcka sådan skadeståndsrisk - oavsett om försäkring finns eller inte.
- där försäkringstagaren är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs.
- som avser patent eller annan immaterialrätt.
- om den försäkrade inte har befogat intresse av att få sin sak prövad. Sådant intresse anses t ex inte föreligga om rättshjälpsnämnden på denna grund avslagit ansökan om statlig rättshjälp eller beslutat att rättshjälp skall upphöra.

lämplig som sådant biträde, eller

- som på annat tillfredsställande sätt visat att han har särskild lämplighet för uppdraget.

Anmärkning: Prövning av ombuds lämplighet görs av Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd.

Vid tvist eller mål som handläggs utomlands har försäkringsbolaget rätt att bestämma vilken jurist som skall anlitas.

Försäkringsbolaget har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund eller Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd påkalla skiljedom rörande skälighet av arvode och kostnader.

7.12 SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER

7.12.1 Anmälan om skada

Skada skall anmälas till försäkringsbolaget så snart som möjligt, dock senast inom tre år från tvistens uppkomst.

7.12.2 Påföljd vid bedrägliga uppgifter och åsidosättande av skyldighet

Den försäkrades rätt enligt försäkringsavtalet bortfaller eller begränsas enligt bestämmelserna i för-

säkringsavtalslagen

- om han i bedrägligt syfte uppgett, förtigit eller dolt något av betydelse för skadans bedömning.
- om han åsidosatt sin skyldighet enligt 7.12.1.

7.12.3 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt

Försäkringsavtalslagen 22 §.

Betalas ersättning senare betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än 100 kr.

7.12.4 Återkrav

I den mån försäkringsbolaget har betalat ersättning i tvist, övertar försäkringsbolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av motpart, statsverk eller annan.

Om vi inte kommer överens...

Vi eftersträvar en snabb, vänlig och korrekt skadereglering. Trots detta kan naturligtvis situationer uppkomma i ett skadeärende där Ni som kunder anser Er felbehandlade.

Först ber vi Er naturligtvis tala om för oss om Ni inte är nöjda. Motsättningar kan bero på missförstånd eller på att alla fakta kring skadan inte kommit fram. Ett telefonsamtal eller annan kontakt är ofta tillräckligt för att klara upp problemen.

Sockenbolagens försäkringsnämnd

I sockenbolagens försäkringsnämnd kan var och en som anser att hans skada inte bedöms rätt få ärendet omprövat. Nämnden skall bli verka för en riktig och skälig bedömning av försäkringsfall.

Anmälan till nämnden skall göras skriftligen. Prövning i sockenbolagens försäkringsnämnd är kostnadsfri.

Adress: Svartmangatan 18, 111 29 Stockholm

Telefon: 08-789 48 80. Telefax: 08-20 95 40.

Rättslig prövning

Oavsett om nämndprövning skett eller inte kan tvist hänskjutas till rättslig prövning om detta inte strider mot försäkringsvillkoren.

- Sockenbolagen är lokalt verksamma försäkringsbolag, som har bedrivit försäkringsverksamhet under mycket lång tid.
- Varje lokalt sockenbolag är ett självständigt försäkringsbolag, som ägs av sina försäkringstagare.
- Genom sockenbolagen kan du som försäkringstagare få hela ditt försäkringsbehov tillgodosett – även vad gäller motorfordons-, person- och djurförsäkring.
- Genom samverkan mellan flertalet sockenbolag i landet skapas kapacitet och styrka.
- Gemensamt äger bolagen **Sockenbolagens Försäkringsaktiebolag**, som bl.a. genom ett särskilt återförsäkringsarrangemang möjliggör och tryggar de enskilda sockenbolagens försäkringsåtaganden.

SOCKENBOLAGENS FÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAG

Svartmangatan 18, 111 29 STOCKHOLM
Telefon 08-789 48 80. Telefax 08-20 95 40